

Από μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν τον περασμένο Μάιο και Ιούλιο από επιστήμονες του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) και του Γεωλογικού-Υδρολογικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών, εντοπίστηκαν υψηλές τιμές στις συγκεντρώσεις εξασθενούς χρωμίου (θεωρείται τοξικό και καρκινογόνο) και άλλων βαρέων μετάλλων, όπως π.χ. νικελίου, στο πόσιμο νερό σε περιοχές του Δήμου Μεσσαπίων (περιλαμβάνει τα Ψαχνά, τα Πολιτικά, την Καστέλλα, το Κοντοδεσπότη κ.ά.).

«Αυτό που ξέραμε έως το καλοκαίρι ήταν πως, από τις μετρήσεις που έγιναν από το 1997 μέχρι το 2002, υπήρχε στην περιοχή πάρα πολύ μεγάλη μόλυνση από μικροοργανισμούς, από παραπροϊόντα κτηνοτροφείων, τυροκομείων κτλ. και από κατάχρηση φυτοφαρμάκων. Από το 2002 και μετά σταμάτησαν οι μετρήσεις έως το περασμένο καλοκαίρι, όταν και έγινε λόγος για μετρήσεις που έδειξαν την ύπαρξη βαρέων μετάλλων και εξασθενούς χρωμίου. Πέσαμε όλοι από τα σύννεφα, διότι επρόκειτο για πολύ υψηλές τιμές. Είναι χαρακτηριστικό πως σε ένα πηγάδι μετρήθηκαν 128 μικρογραμμάρια ανά λίτρο εξασθενούς χρωμίου, όταν συνήθως οι συγκεντρώσεις κυμαίνονται στα 30, 40, άντε στα 60» λέει στην «F.S.» ο Γιάννης Ζαμπετάκης, επίκουρος καθηγητής Χημείας Τροφίμων του Πανεπιστημίου Αθηνών, υπογραμμίζοντας πως οι επιστήμονες έχουν καταλήξει στο ότι πολύ μεγάλη ζημιά έχει γίνει από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή (εταιρείες σιδηρομεταλλευμάτων και αλουμινοκατασκευών), αλλά και από το λαθρεμπόριο τοξικών αποβλήτων, τα οποία προέρχονται από διάφορες περιοχές της χώρας.

Αν και δεν είναι γνωστή η έκταση αυτού του ιδιότυπου λαθρεμπορίου, η διάστασή του δεν κινείται στα επίπεδα της φημολογίας (άλλωστε αγνοείται το πού καταλήγουν οι περίπου 600.000 τόνοι τοξικών αποβλήτων που παράγονται σε ετήσια βάση στην Ελλάδα, μια και δεν υπάρχει ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισής τους), καθώς είναι χαρακτηριστική η περίπτωση ενός μεγάλου λάκκου στη θέση Κουτσούρι του χωριού Κοντοδεσπότη, όπου υποτίθεται ότι ρίχνονται απόβλητα ελαιολιβίων. Εκεί, από μετρήσεις του Γενικού Χημείου του Κράτους, οι οποίες έγιναν για λογαριασμό της Νομαρχίας Εύβοιας, εντοπίστηκαν υψηλές συγκεντρώσεις μαγγανίου, μόλυβδου, νικελίου, σιδήρου, χαλκού, χρωμίου – μετάλλων δηλαδή που δεν έχουν καμία σχέση με τα απόβλητα ελαιολιβίων.

Τοπικές δράσεις-αντιδράσεις

Παρ' όλα αυτά, ο Δήμος Μεσσαπίων και η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Μεσσαπίων διαβεβαιώνουν, επικαλούμενοι μελέτες, ότι το νερό του δικτύου στις επίμαχες περιοχές είναι αρίστης ποιότητας και υγιεινό. «Βάσει απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου στις 3 Αυγούστου, θα έβγαζαν ανακοινώσεις σε τακτά χρονικά διαστήματα και με εξετάσεις/ανιχνεύσεις θα διαπισώναμε αν υπάρχει ή όχι εξασθενές χρώμιο. Έκτοτε σιωπή, παρά μόνο μια ανακοίνωση στις 21 Σεπτεμβρίου, αν δεν κάνω λάθος, βάσει της οποίας το νερό είναι υγιεινό» επισημαίνει ο Νίκος Χασάνδρας, πρόεδρος του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού συλλόγου ΓΑΙΑ, που δραστηριοποιείται στην περιοχή. Όπως λέει ο κ. Χασάνδρας, οι επιστημονικές μετρήσεις του ΙΓΜΕ έχουν δείξει συγκεντρώσεις νικελίου πάνω από τα 20 μικρογραμμάρια ανά λίτρο, που προβλέπει ως όριο η ΚΥΑ 2006/2001, ολικού χρωμίου πάνω

Ο ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΤΟΥ ΕΞΑΣΘΕΝΟΥΣ ΧΡΩΜΙΟΥ ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ

Υψηλές συγκεντρώσεις του επικίνδунου στοιχείου βρέθηκαν και στο Δήμο Μεσσαπίων στην Εύβοια.

ΣΠΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ως ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται και το πόρισμα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, το οποίο παραμένει απόρρητο. Το πόρισμα ήδη βρίσκεται στα χέρια της Μ. Καραβασίλη, της νέας ειδικής γραμματέως Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, η οποία καθιστά σαφές ότι το ζήτημα της Μεσσαπίας είναι στις άμεσες προτεραιότητές της.

από το όριο των 50 μικρογραμμάτων ανά λίτρο και εξασθενούς χρωμίου 30, 40, 50, 60 μικρογραμμάτων ανά λίτρο, ανάλογα με την περιοχή και τη γεώτρηση.

Σύμφωνα με την ελληνική και την ευρωπαϊκή νομοθεσία, δεν υπάρχει θεσμοθετημένο όριο για την ύπαρξη του εξασθενούς χρωμίου στο πόσιμο νερό. Αντιθέτως, για το ολικό χρώμιο η ΚΥΑ 2006/2001 ορίζει ως όριο τα 50 μικρογραμμάρια ανά λίτρο. «Το όριο για το εξασθενές χρώμιο για μένα, για τους γιατρούς και για τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας πρέπει να είναι 0» αναφέρει ο κ. Χασάνδρας, τη στιγμή πάντως που οι επιστημονικές απόψεις δίστανται για το ποιος τρόπος πρόσληψης του εξασθενούς χρωμίου είναι επικίνδυνος για την ανθρώπινη υγεία. Υπάρχουν π.χ. εκείνοι οι οποίοι υποστηρίζουν ότι μόνο μέσω της αναπνοής το εξασθενές χρώμιο είναι επικίνδυνο για την υγεία, αλλά κι εκείνοι οι οποίοι λένε πως το εξασθενές χρώμιο είναι επικίνδυνο τόσο μέσω της κατάποσης και της αναπνοής όσο και μέσω του δέρματος.

«Ως σύλλογος ζητήσαμε από τις αρχές του καλοκαιριού με έγγραφο προς το Ληξιαρχείο του Δήμου να μας δώσει αριθμό θανάτων και αιτίες θανάτου για την τελευταία δεκαετία. Αρνήθηκε να μας το δώσει με το επιχείρημα ότι παραβιάζονται τα προσωπικά δεδομένα. Εμείς όμως δεν ζητήσαμε ονομαστική κατάσταση, αλλά αριθμό θανάτων και αιτίας θανάτου» τονίζει ο πρόεδρος του ΓΑΙΑ, αναφέροντας ότι υπάρχουν γιατροί οι οποίοι κάνουν λόγο για αυξημένα κρούσματα καρκίνων στην περιοχή.

Οι θεατές

Μέσα σε αυτή τη χαώδη κατάσταση, με τις επιστημονικές μετρήσεις να εμφανίζονται αντικρουόμενες, με τους επιστήμονες να διαφωνούν για το πώς και το πότε το εξασθενές χρώμιο επιδρά στην ανθρώπινη υγεία, υπάρχουν και περίπου 15.000 άνθρωποι (ο αριθμός αυξάνεται κατά 30% τους θερινούς μήνες) οι οποίοι κατοικούν στην περιοχή. «Οι κάτοικοι είναι τρελαμένοι. Από-

δειξη ότι έχουμε φτάσει στο σημείο όλοι μας να τρέχουμε να αγοράσουμε εμφιαλωμένο νερό, να τρέχουμε να βρούμε πηγές πιο ψηλά και πιο μακριά, που δεν είναι τοξινομένες, προκειμένου να πλενόμαστε και να μαγειρεύουν οι γυναίκες μας» λέει χαρακτηριστικά ο κ. Χασάνδρας, επισημαίνοντας πως άμεσα πρέπει να εξασφαλιστεί υγιεινό και πόσιμο νερό στους κατοίκους και μεσομακροπρόθεσμα να γίνουν ειδικές μελέτες, υδρολογικές και χημικές, για να αποδειχθούν οι αιτίες, να εντοπιστούν οι υπαίτιοι και να αρχίσει –αφού είναι μολυσμένος ο υδροφόρος ορίζοντας– η προσπάθεια απορρύπανσής του.

«Δεν είναι ίδια η κατάσταση με αυτή στον Ασωπό, αλλά προς τα εκεί βαδίζουμε. Πάντως, η κατάσταση δεν είναι αναστρέψιμη γι' αυτή τη γενιά. Θα πρέπει να περάσουν μερικές δεκαετίες ώστε να ανανεωθεί με φυσικό τρόπο ο υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας» λέει ο κ. Ζαμπετάκης, ο οποίος στέκεται και στην αγροτική παραγωγή της περιοχής, αν και μέχρι σήμερα δεν υπάρχει κάποιος επιστήμονας, είτε από το κράτος είτε από οποιονδήποτε άλλο φορέα, που να έχει αποδείξει ότι τα αγροτικά προϊόντα δεν είναι καλά. «Ακόμα και στο μαύρο σενάριο ότι η αγροτική παραγωγή είναι ρυπασμένη με βαρέα μέταλλα, οι αγρότες μπορούν να αλλάξουν καλλιέργεια και να βάλουν ελιές ή αμπέλια, καθώς στους καρπούς τους δεν περνούν τα βαρέα μέταλλα. Άρα πρέπει να γίνει μια διεξοδική έρευνα, με την έννοια όχι να κατηγορήσουμε τους αγρότες, αλλά να βρούμε το πρόβλημα και άμα χρειάζεται, να αλλάξουν καλλιέργεια» τονίζει ο κ. Ζαμπετάκης.

Η πολιτεία ερευνά

Στην υπόθεση παρενέβη και ο εισαγγελέας Πρωτοδικών Χαλκίδας Χρήστος Τόλιας, ενώ ως ιδιαίτερα σημαντικό κρίνεται και το πόρισμα των Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, το οποίο παραμένει απόρρητο. Το πόρισμα ήδη από τα μέσα της περασμένης εβδομάδας βρίσκεται στα χέρια της Μαργαρίτας Καραβασίλη, της νέας ειδικής γραμματέως Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και Ενέργειας του υπουργείου Περιβάλλοντος, η οποία καθιστά σαφές ότι το ζήτημα της Μεσσαπίας είναι στις άμεσες προτεραιότητές της.

«Η νομοθεσία προβλέπει την επιβολή προστίμων ως "τιμωρία" προκειμένου να ωθήσει τους επιχειρηματίες να συμμορφωθούν στην περιβαλλοντική νομοθεσία, στους περιβαλλοντικούς όρους. Επιπλέον, υπάρχει και η νομοθεσία για την περιβαλλοντική ευθύνη –ενσωματώθηκε στις 29 Σεπτεμβρίου στο Ποινικό Δίκαιο– βάσει της οποίας από τη στιγμή που ταυτοποιηθούν οι υπεύθυνοι και επιβεβαιωθεί η ευθύνη τους, κινείται μια διαδικασία η οποία προβλέπει ότι οι ρυπαίνοντες θα πληρώσουν όχι μόνο το πρόστιμο, αλλά και το κόστος των μέτρων αποκατάστασης της ζημιάς» λέει στην «F.S.» η Μαργαρίτα Καραβασίλη, η οποία υπόσχεται να αλλάξει την ήδη υπάρχουσα νοοτροπία όσον αφορά τα πρόστιμα-χάδια, την περιορισμένη δράση του ελεγκτικού μηχανισμού, αλλά και την ίδια τη νομοθεσία, όπου, όπως λέει, θα υπάρξουν αλλαγές οι οποίες θα ανακοινωθούν και επισήμως από το υπουργείο Περιβάλλοντος στα τέλη του μήνα.

Σε αυτή την αλλαγή νοοτροπίας θα πρέπει να ενταχθεί και η δέσμευσή της ότι στο εξής θα έχει άμεση και στενή συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους, με τους φορείς, με όλους εκείνους τους ενεργούς πολίτες που αγωνίζονται χρόνια για το ζήτημα αυτό, προκειμένου να διαμορφώσουν κοινή δράση για την αντιμετώπιση και επίλυση του προβλήματος.